

Persbericht

Luxemburg, 21 november 2022

Onvoldoende coördinatie beperkt de impact van EU-financiering op het gebied van onderzoek en innovatie

Volgens een nieuw verslag van de Europese Rekenkamer (ERK) worden de synergieën tussen de miljardenzware EU-programma's Horizon 2020 en de Europese structuur- en investeringsfondsen (ESIF) niet ten volle benut. In de periode 2014-2020 waren verschillende benodigde bouwstenen voor het tot stand brengen van deze synergieën nog niet aanwezig. De Europese Commissie en de autoriteiten die de fondsen in de EU-landen beheren, werken onvoldoende samen, en beheersautoriteiten van fondsen in de lidstaten werken vaak in gecompartmenteerde, "verkokerde" structuren, waardoor zij de middelen niet complementair kunnen gebruiken. Dit beperkt de uitvoering en de impact van investeringen op het gebied van onderzoek en innovatie (O&I) en belemmert de inspanningen om de O&I-kloof in Europa te dichten.

Tussen 2014 en 2020 heeft de EU 12 % van haar begroting uitgetrokken voor O&I, meer dan ooit tevoren. Daarvan was 76,4 miljard EUR afkomstig uit Horizon 2020, en bijna 41 miljard EUR uit de ESIF. De auditors gingen na of de Commissie en de beheersautoriteiten in EU-landen de nodige maatregelen hadden genomen om synergieën te creëren tussen de fondsen, zodat wordt gewaarborgd dat zij samen een groter effect sorteren dan de verschillende interventies afzonderlijk.

"In een tijd waarin burgers op zoveel cruciale gebieden — van de ontwikkeling van vaccins tot de energie-, groene en digitale transitie — afhankelijk zijn van onze onderzoekers en innovators, moeten we de impact van de O&I-financiering maximaliseren", aldus Ivana Maletić, het ERK-lid dat de controle leidde. "Op het eerste gezicht lijken Horizon 2020 en de ESIF twee verschillende werelden die weinig met elkaar gemeen hebben. Zij kunnen echter meer effect sorteren door complementair te werken. Daarvoor is het nodig om van meet af aan samen te werken, zowel bij de opzet als bij de uitvoering van het programma."

De auditors constateerden dat een aantal factoren die essentieel zijn voor het creëren van synergieën tussen de fondsen in de periode 2014-2020 nog niet aanwezig was. Ten eerste waren de regels van de fondsen niet goed op elkaar afgestemd. De Commissie heeft maatregelen genomen om dit in de periode 2021-2027 te verhelpen. Het valt echter nog te bezien of de veranderingen de verwachte impact opleveren. Ten tweede was de samenwerking binnen de Commissie in de periode 2014-2020 weliswaar verbeterd, maar was de samenwerking tussen de Commissie en de lidstaten, en binnen de lidstaten zelf, vaak van fragmentarische aard. Ten derde

Dit persbericht is bedoeld om de kernboodschap weer te geven van het speciaal verslag van de Europese Rekenkamer. Het volledige verslag is te vinden op eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

bestond er tot maart 2022 geen uitgebreide databank met alle projecten die door de ESIF worden gefinancierd, hoewel het van essentieel belang is om informatie te hebben over projecten en begunstigden die zowel uit Horizon 2020 als uit de ESIF worden gefinancierd. De databank die sindsdien is ingevoerd, is nog steeds niet compatibel met de databank van Horizon 2020. De vierde factor betrof de deskundigheid en de beheerscapaciteiten van de beheersautoriteiten in EU-landen, die ondanks de steun van de Commissie ontoereikend bleken te zijn.

Synergieën kunnen worden verwezenlijkt als zij vanaf een vroeg stadium op geschikte wijze worden opgenomen in de strategische planningsdocumenten. De auditors constateerden echter dat in de strategische planningsdocumenten van de ESIF slechts summier werd verwezen naar synergieën met Horizon 2020. Bovendien waren de prioriteiten in deze strategische documenten vaak te ruim, waardoor het moeilijk was gericht te investeren en synergieën te creëren. Een synergie, namelijk het gebruik van ESIF-financiering om de uit Horizon 2020-projecten voortkomende O&I-resultaten te exploiteren, was een bijzonder verwaarloosd gebied. Een belangrijke reden hiervoor was dat de beheersautoriteiten van de ESIF eenvoudigweg niet wisten hoe ze synergieën tot stand moesten brengen of hoe ze de resultaten van Horizon 2020-projecten konden vinden. De auditors zeggen dat dit een gemiste kans is om de O&I-resultaten in de praktijk om te zetten. Een ander voorbeeld is het Excellentiekeurmerk, een kwaliteitslabel voor positief beoordeelde Horizon 2020-voorstellen die bij gebrek aan middelen niet werden gefinancierd. Het heeft het potentieel om financiering in het kader van de ESIF te bevorderen, maar werd slechts in geringe mate gebruikt. Sommige andere synergieën, zoals ESIF-steun voor onderzoekscentra om projecten te helpen bij het meedingen naar de selectievere Horizon 2020-financiering, waren over het algemeen gerealiseerd.

Achtergrondinformatie

Horizon 2020 en de opvolger ervan, Horizon Europa, zijn gericht op excellentie, terwijl de ESIF gericht zijn op het verkleinen van regionale verschillen, mede door de ondersteuning van O&I. Synergieën zijn met name van belang voor landen met een achterstand op het gebied van O&I, aangezien zij een gecoördineerd gebruik van Horizon 2020- en ESIF-fondsen mogelijk maken, waardoor een groter effect wordt gesorteerd dan met elk fonds afzonderlijk. In de periode 2021-2027 is in het kader van Horizon Europa en de ESIF nog meer geld toegewezen aan O&I. In diezelfde periode wordt bovendien meer belang gehecht aan synergieën.

Speciaal verslag 23/2022, “Synergieën tussen Horizon 2020 en de Europese structuur- en investeringsfondsen — De mogelijkheden worden nog niet ten volle benut”, is beschikbaar op de [ERK-website](#). Het vormt een aanvulling op [Speciaal verslag 15/2022](#) van de ERK over de maatregelen om de deelname aan Horizon 2020 te verbreden.

Perscontact

Persdienst van de ERK: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu — M: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu — M: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu — M: (+352) 691 551 502